

FRA MØRKEFJORD TIL KØBENHAVN I 1940

Af amanuensis *Niels Haarløv*

For mange danskere vil 1940 komme til at stå som året, i hvilket gamle vaner og traditioner blev sønderrevet og erstattet med udviklingslinier og erfaringer, man aldrig nogensinde før havde drømt om at blive udsat for. I Grønland blev samme år grundstenen lagt til det samfund, der nu er i en så rivende udvikling; men også for de danskere, der blot havde planlagt et kortere besøg i landet, blev året af skelsættende betydning.

For os fire medlemmer af „Dansk Nordøstgrønlands Expedition“, hvis ledere var Eigil Knuth og Ebbe Munck, og som sad i vort ekspeditions- og bolighus ved Mørkefjord i Nordøstgrønland og lyttede til den norske frihedskamp over Tromsø Radio, blev det hurtigt klart, at vi måtte indstille os på en hel anden tilværelse end den, vi havde planlagt, da vi rejste herop. Men først, da vi fra landsfogederne fik besked om at handle efter conduite, samt at Scoresbysund ville blive besejlet fra vestkysten, kunne vi begynde at lægge planer for vor fremtid. Resultatet heraf blev, at stationens leder, den nu afdøde forfatter Andreas Hvidberg, telegrafisten Kristian Madsen samt daværende fangstmand Carlos Ziebell skulle forblive på stationen endnu et år, mens jeg selv sammen med maskinmester C. H. Schultz, der det år lå som fangstmand på den nærliggende fangststation Hvalrosodden, skulle prøve at rejse til Scoresbysund og derfra til vestkysten, hvor han ville søge at få beskæftigelse i sit fag. Selv var jeg også interesseret i at komme derover for om muligt derfra at nå hjem og genoptage mine studier i zoologi.

Før Schultz's og mine forberedelser til turen imidlertid var afsluttede, var vi nået frem til den 13. maj, og ud fra et fornuftigt synspunkt skulle man så nær sommeren ikke påbegynde en ca. 1000 km lang slædetur, der ydermere gik sydpå; men vi gjorde det naturligvis alligevel.

Det første stræk af vor slædetur fra Mørkefjord og sydpå til Scoresbysund gik gennem Dove Bugt, langs med yderkysten og ind i fjordsystemerne, til vi nåede fjorden Loch Fyne. Først havde på denne del af rejsen været forholdsvis godt, men nu mødte vi imidlertid foråret, som var for nordgående, og vor videre færd

fik derfor et præg, som ganske adskiller den fra det, man ellers normalt forbinder med en slæderejse - og samtidigt motiverer de følgende sider, som skal være en beretning derom. I de sytten år, der imidlertid er forløbet, siden slæderejsen fandt sted, er så mange ting sluppet ud af min hukommelse, at jeg i det store og hele vil foretrække at holde mig til mine dagbogsoptegnelser:

30.-5. Næste rejseetape gik kun til den mellemste hytte i Loch Fyne. To elve har vi nemlig måttet passere, og ved hver har vi måttet surre af og bære bagagen over. Nu sidder vi i hytten og venter på, at en svær tåge skal lette så meget, at vi kan fortsætte rejsen. Klart vejr må vi have, dels fordi vi snart skal passere nogle store elve, hvis rullende lyd vi tydeligt hører, dels for at vi kan orientere os på det flade land mellem Loch Fyne og Myggbukta.

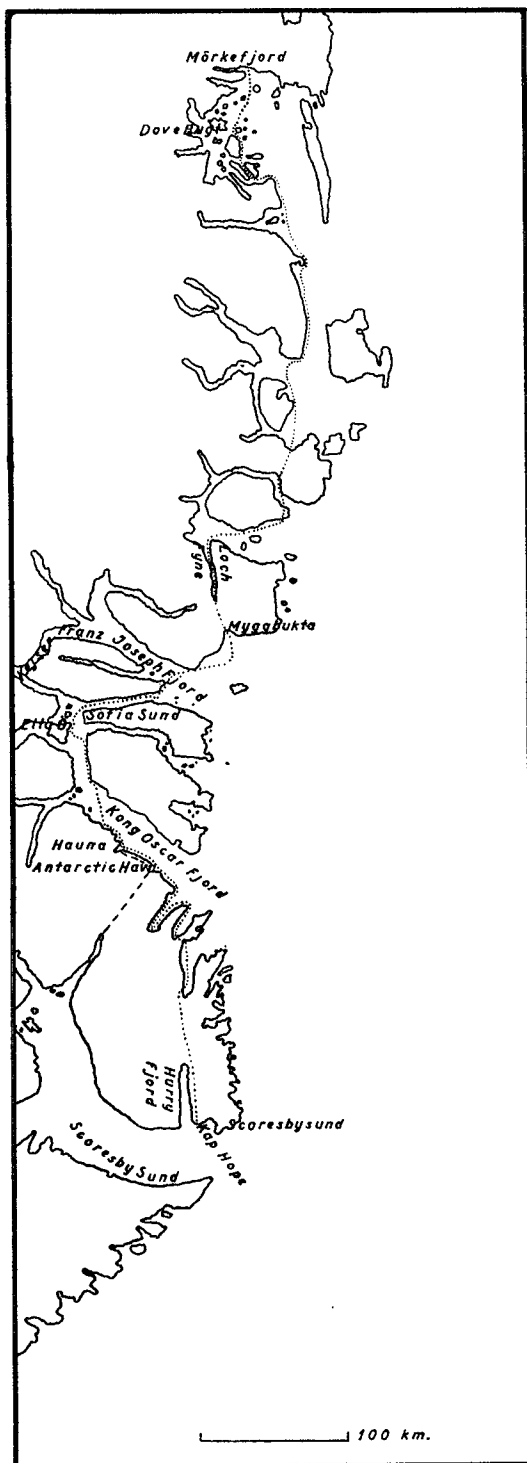
I dag, den 2.-6., er vi nået til Myggbukta. Dag og døgn kan vi ikke finde ud af mere, men et til halvandet døgn har vi været om turen fra „Bundhuset“ i Loch Fyne til Myggbukta. Det tøde hele tiden; den sne, der var tilbage, var tung, elvene var brudt op, kløfterne fyldte med snedynd, skyerne hang lavt, regnen faldt næsten uophørligt, snart ganske svagt, snart kraftigt, slæderne blev tungere og tungere, jo vådere de blev, landet var vanskeligt at orientere sig i, især i detaillerne, mudder sugede mederne fast, når vi kørte over snebart terræn, tre gange måtte vi surre af og først bære godset over elvene for derpå at køre over med de tomme slæder. Sikkert ikke mange timer efter ville den største af elvene, hvor vi kørte på en isbund, have været ufremkommelig. Atter og atter truede tågen med at tilhulle landskabet. Kort sagt snedynd og vand overalt. Og så var vi endda heldige; for var tågen virkelig kommet, havde vi uden noget telt for alvor været i knibe. Men nu er vi heldigvis på Myggbukta, hvor vi er blevet modtaget på det hjerteligste: saftig oksesteg til os og kød til hundene. Det er nu blæst op til storm.

Den 4.-6. ligger vi endnu på Myggbukta, hvor vi bliver beværtet på det bedste. Men vi vil alligevel hellere af sted nu; dog tåge, sneslud og usigtbart vejr holder os tilbage. I ca. 10 timer har vi haft sigtbart vejr; men da vi ville starte hen under aften, tyknede det hastigt til, så vi atter måtte surre af slæderne. Heldigvis har de rigeligt med kød til hundene, som er i fin form.

Den 5.-6. startede vi fra Myggbukta og nåede ved middagstid Kap Bennet. Der var ualmindelig meget vand på isen. Enkelte steder flød slæden ligefrem og førtes afsted af strømmen på isen. Det meste af tiden gik jeg foran forreste slæde, så vi kom frem med jævn fart. Sneen lå i driver og var meget sejg. På grund af tågedannelse på fjorden og i bugten søgte vi ind til hytten. Vi havde allerede opgivet at kunne finde den, just som alt så sortest ud. Der har vi nu spist og sovet og tørret vort tøj, som var blevet meget oversjasket.

I går, den 10.-6., nåede vi Kap Franklin hytten efter en skrækkelig tur. Efter at være startet fra Kap Bennet hytten kørte vi udad, bort fra kysten, som de havde rådet os til på Myggbukta; men derved forvildede vi os ind i en endeløs skrueismark, hvor store flager var frosset sammen i alle retninger, og hvor tykke lag af snedynd opfyldte mellemrummene mellem dem. Da vi nåede ned på en fart af under 1 km i timen, teltede vi med det af Schultz's lagner sammensyede „telt“, som ikke ligefrem var beregnet til at kunne tåle regn eller blæst. Det klare vejr var nu afløst af tåge, der isolerede os fuldstændigt herude på isen. Schultz skød en sæl, som var kravlet op på isen ca. 25 m fra teltet. Hundene kunne så få en kødfodring. Da tågen lettede noget, startede vi på ny. I ca. en time kørte vi videre; det meste af tiden måtte vi selv skubbe slæderne, fordi hundene ikke kunne få fodfæste på det glatte underlag. Det var kolossalt anstrengende, og tågen og føret i forening virkede noget deprimerende. Vi teltede atter, da det igen tyknede til omkring os. Da tågen påny lettede, kunne vi se, at vi var omgivet af skrueis på alle sider, men at skruiningerne var mindre indad mod land end udefter. Vi besluttede derfor at

Rejseruten fra Mørkefjord til Scoresbysund - punkterede linie - og fra Scoresbysund fjord til Hauna - stiplede linie.

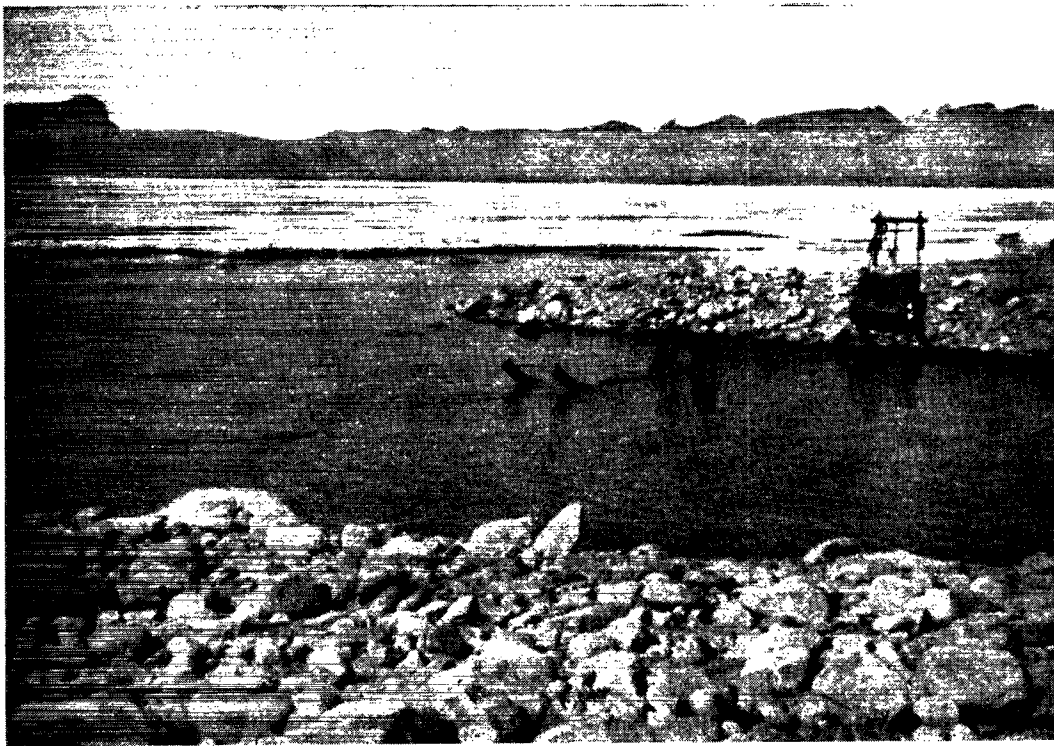
ændre planer og køre ind til kysten, og mens Schultz blev ved vores teltplads og stegte sællever, forsøgte jeg at finde en farbar vej indefter, hvad også lykkedes. Men da vi om aftenen fulgte den, havde nattefrosten dækket de flade søer på isen med ca. 1 cm tykt islag, hvilket i høj grad generede hundenes poter. Efter ca. to timers kørsel nåede vi imidlertid Kap Franklin hytten og var taknemlige herfor. For nu var vi søvnige, sultne og trætte.

Da vi foreløbig havde rådet bod herpå, gik jeg ud til selve kap'et. Efter seks timers gang i store gummistøvler kom jeg træt tilbage til hytten, hvor Schultz i mellemtiden havde bagt nogle dejlige boller af havregryn og mel, lavet abrikosmarmelade, kogt nogle grønne ærter og stegt en herlig moskusoksesteg (fra Myggbukta). Efter måltidet måtte vi hvile os, og ved halvnitiden næste formiddag kørte vi mod Kap Franklin, som vi nåede kl. 12. Solen bagte mod de røde sten, og vi tog en kop te med en bolle til; straks glemte man næsten alle de anstrengelser, man havde været ude for, og så optimistisk på fremtiden.

Isen over Franz Joseph fjorden var næsten hele vejen dækket af et ca. 10 cm dybt vandlag, kun nu og da afbrudt af lidt småskruninger, som stak op af vandet. 16 timer var vi undervejs over fjorden. De sidste timer var vandet på isen dækket af et tyndt islag, og inde under land ved Kap Humboldt var der en del sne, som slæderne ustandselig sad fast i. Hundenes poter blev slemt forrevet af nyisen. Hundekamikkerne var for korte og duede ikke. De sidste kilometer gik jeg foran forreste slæde - dels for at brække nyisen itu, dels for at opmuntre hundene. Men nu har vi også sagt den tåge- og sludfyldte yderkyst farvel. Vi kører nu ind i fjordene, og når vi blot til Ella ø, synes jeg, chancen for, på en eller anden måde, at nå Scoresbysund ikke kan være helt ringe.

Efter 2-3 dages ophold i Humboldt hytten kørte vi ind i Sofiasund til den første hytte der. Under selve opholdet i hytten havde det stadig småregnet, hvad det også gjorde, da vi startede derfra. Men i det øjeblik, vi nåede hytten i sundet, begyndte det at styrtregne. Føret var godt og tørt inde ved bredden i tidevandszonen, hvor overfladevandet på isen var trukket ned i revnerne; ellers var der meget vand på isen. Da jeg kom ned fra hytten til min slæde, så jeg, at hundene havde ædt pisken og bæreremmene til min rygsæk. På vejen over Franz Joseph fjorden tabte jeg min riffel. Hundenes poter er ømme. „Tulle“ efterlader sig ligefrem et blodspor, men nu har de næsten også uafbrudt opholdt sig i vand siden Loch Fyne.

Fra anden hytte i sundet nåede vi frem til tredje og kunne nu skimte Ella ø. Føret var fint, meget fint endda, især fordi vi kørte ved lavvande og nær ved kysten. Tidevandsrevnerne havde næsten lukket sig, og mange af søerne på isen var til dels udtørrede. Vi nåede frem til de første birke, og jeg så årets første sommerfugl.

Elven i Kong Oscar fjorden, hvor vi måtte surre al bagagen af og bære den over og derefter færdig de tomme slæder over.

Foto: Haarlov

Den 17.-6. nåede vi til Ella ø stationen. I den sidste af hytterne måtte vi overnatte, fordi tågen lå tykt omkring os. Schultz's brød var brugt op, så vi stegte en slags pandekage af havregryn og groft hvedemel. Skønt tågen endnu ikke var lettet, brød vi dog op herfra; da vi nåede Svedenborg, lettede den, og siden har vi haft fint vejr. En elv, som fortsatte i en meget bred revne ud i isen helt over til den modsatte kyst, måtte vi passere ved at bære bagagen fra slæderne en 200-300 m ind i landet og over på den anden bred. Uden for stationen opførte vi en formelig wild-west kørsel, fordi hundene var helt vilde efter at styre ret ind mod stationen, uheldigvis netop den vej, der var flest revner. Men vi fik dem standset og nåede stationen uden uheld. Fra stationen blev vi godt forsynet med patroner, hunde- og menneskeproviant samt et telt.

Eet døgn blev vi på Ella ø stationen og fortsatte derpå ned igennem Kong Oscar fjorden. Vi krydsede over på østre bred ud for Kongeborgen og kørte videre på ideelt føre sydpå, indtil vi mødte en elv, som mandede ud på et næs, og som fortsatte i en meget bred revne. Vi måtte derfor surre alt godset af og først bære det et stykke op langs elven, hvor vandstanden tillod os at vade over, og derfra over

på den modsatte bred og surre det fast på slæderne igen. Da vi atter startede, havde solen fået så megen magt, at det gode føre var forbi. Da vi ikke kunne finde hytten, fordi den var forkert angivet på vort kort, teltede vi for ved 1-2 tiden om natten at starte igen og nu på fint føre.

Sommeren her ude i den mere åbne del af fjorden var ikke så vidt fremskreden som i de trange sunde omkring Ella ø, hvor de høje, mørke fjelde indsugede og udstrålede solvarmen. Ved 8 tiden nåede vi hytten ved Kongeborgens sydlige pynt. Taget var en omvendt båd, en god jordvold var kastet op omkring huset, men døren var elendig. Vi fik pemmikan stegt i margarine.

Atter en tur med halvdårligt føre og ud og ind af uendelig mange bugter. „Sunero“ på slæden, fordi baglemmerne ikke kunne bære hende. „Mette“, „Kvik“ og „Leo“ trak ikke; „Vat“ og „Plet“ var gode, men havde ømme poter; „Chiang“ derimod var glimrende. Mange elve i den sidste store bugt, men ingen revner fra elvene ud på isen. Boede i en primitiv norsk hytte beslået med pap, uden briks og med en dårlig dør.

Næste morgen startede vi på fint føre mod vort næste mål, fangststationen ved Hauna. Imellem to øer, vi skulle passere, blev vi dog snart standset af en bred revne tværs imellem dem. Da vi gik hen for at undersøge mulighederne for at komme over, brast isen pludselig under mig, og jeg faldt i uden dog at få hovedet under. Instinktmæssigt gjorde jeg nogle hundeagtige svømmebevægelser, og da der ingen strøm var, kom jeg hurtigt op på isen igen; men selvfølgelig gennemvåd og med to ødelagte film. Vi teltede derfor, og jeg fik tørt tøj på. Vi spiste derefter cerenagrød, pemmikan, skonrokker og drak kaffe til. I det øjeblik, vi var færdige med måltidet, så vi en isflage komme drivende ned gennem revnen. Ved at dirigere lidt på dens fart og retning dannede den en bro, så god som vi kunne forlange det, og med fuld fart på hundene slap vi via den lykkeligt over på den modsatte side af revnen. Vi fortsatte nu skråt over fjorden til dens vestre kyst. Flere steder passerede vi store huller i isen; ofte lå en sæl ved siden af disse. Ved 5 tiden nåede vi over og fandt hytten mellem Kap Petersen og Hauna, hvor vi spiste og sov.

Næste dags formiddag fortsatte vi med trevne hunde. Omkring det første næs var der åbent vand, men med store isflager i, som kunne danne bro for slæderne. Andre steder, hvor isen var hullet og rådden, gik vi frem på den måde, at den ene af os holdt stille med begge slæder, mens den anden gik et stykke i forvejen for med en stok at prøve, om isen var usikker. På tilbagevejen til slæderne markerede han så vejen, vi skulle køre frem ad. I god behold fik vi lagt næsset bag os; men det var vist på et hængende hår, at vi ikke røg igennem. Vi fortsatte videre frem og nåede kort derefter til Hauna, en bugt med et smalt, kanalagtigt

*Hytten ved Kongeborgen i Kong Oscar fjorden. Taget er en omvendt båd
beslået med tagpap, lister o. s. v. Uden på jordvolden ligger drivtømmer opstablet til tørring.*

Foto: Haarløv

udløb i fjorden. Udløbet var fuldstændigt isfrit, og vi kørte derfor på isfoden (d. v. s. den smalle bræmme af is langs kysten, som ved lavvande er grundstødt, og som er gennemkrydset af dybe revner på grund af tidevandets bevægelse) så langt ind i bugten som muligt, hvor vi tøjrede hundene. Vi vidste, at en fangststation skulle ligge her ved bugten, og mens Schultz blev ved hundene, gik jeg ind for at finde den. Den lå ovre på den anden side af den sydligste af de to tanger, og jeg blev overmåde vel modtaget af fangstmændene der. De foreslog selv at fæрге hunde og slæder over det åbne stykke vand, og snart befandt vi os alle i god behold på fangststationen. Hauna er det smukkeste sted, jeg har set på kysten; på een gang samlet og frit med kraftigt formede fjelde. Her havde ingen moskusokser været i år i modsætning til de tidligere år, hvor de optrådte i stort antal. Vi nåede Hauna den 24.-6. om morgenen.

Vi forlod stationen ved Hauna og lå den 26.-6. i hytten lige før Antarctic Havn. Jeg har efterladt tre af hundene på stationen, fordi de ikke kunne trække mere på grund af ømme poter. I stedet fik jeg en gammel hund, som trak godt, og to

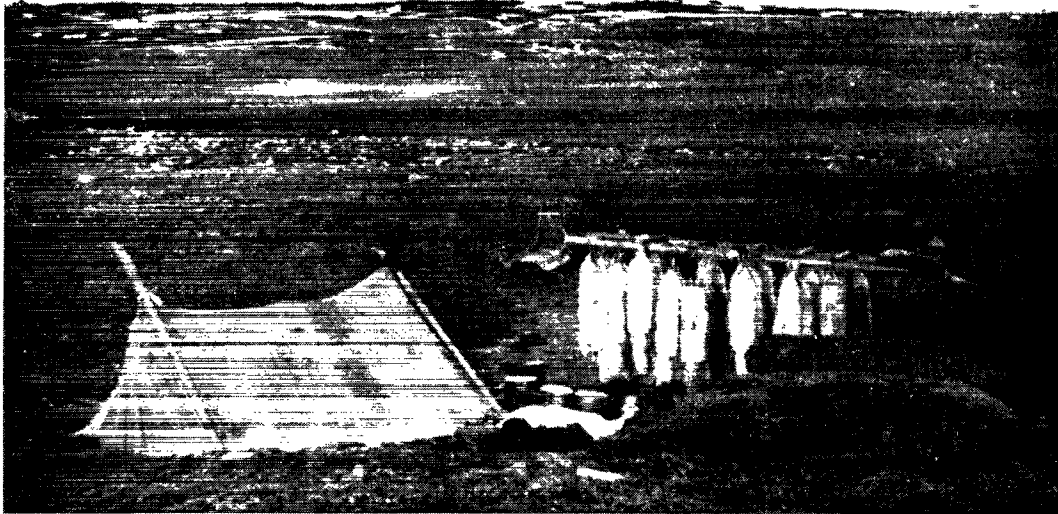
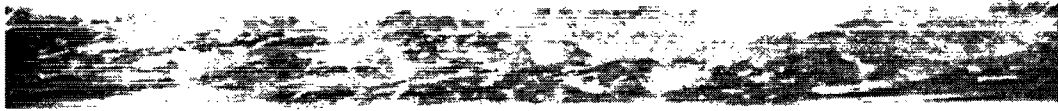
unghunde, som ligeledes trak godt, men som var slemme til at hyle, hvad der er meget irriterende. Det regnede kraftigt; jeg var alene hjemme og sov fast, da det begyndte, så flere af tingene, der lå uden for, blev fugtige og måtte tørres inde i hytten.

Den 28.-6. om morgenen brød vi op mod Kap Biot og nåede derhen sent om aftenen. Vi tog ind i hytten, der lå nogle kilometer nord for selve kap'et. Først hertil var som i Sofiasund, dog med småskruninger hist og her. Schultz skød en sæl på isen, så nu har vi rigeligt med hundefoder; i øjeblikket steger han leveren. Lidt før vi nåede frem til hytten, fløj en ravn ud fra land. Da vi nåede hen i nærheden deraf, for hundene pludselig af sted og standsede op ved en død sælunge, som der straks opstod et voldsomt slagsmål om; vi tog den med som hundefoder. Efter de mørke udsigter under regnvejret ser vi nu lysere på situationen, og det er godt det samme, for man går alligevel rundt med en vis mathedsfornemmelse i lemmerne, som vel kun søvn og en mere afvekslende kost kan få til at forsvinde.

Schultz's fødselsdag måtte vi fejre i hytten, som vi hele dagen og indtil morgenstunden den 30.-6. var bundet til på grund af regnvejr. Sællever var fødselsdagskringle, og senere trakteredes der med pemmikan og leversovs. Først til Kap Biot var stadig som i Sofiasund hist og her med småskruninger, der dog ikke generede. Den kraftige strøm omkring kap'et havde skåret mange og store huller i isen, så vi gik frem med den største forsigtighed. Det, vi frygtede mest, var, at en sæl skulle stikke sit hoved op af et af hullerne, for da ville hundene styrte ud efter den og rive slæderne med sig. Her mødte vi også de bredeste revner på hele vortur (1-2 m). Med fuld fart på hundene styrede vi de lange slæder vinkelret på revnerne for så, når hundene og den forreste del af slæderne var nået over på den modsatte side, selv at sætte af og derved få den resterende del af slæden og os selv over på den anden kant. Alt gik godt, og den videre fart over fjorden gik som en leg.

Hytten på den modsatte kyst, vi stiledede mod, havde en bjørn besøgt før os. En del af taget havde den ødelagt, hele ruden var mast, og lampen havde den puttet ned i komfuret. Hurtigt udbedrede vi de værste skader, og næppe var vi færdige hermed, før det uvejr, som havde hængt over os på hele turen, brød løs med tåge og regn. Det dryppede livligt fra taget, mens komfuret slog bagud og ustandselig fyldte hytten med røg. Vi indtog noget bouillon, kaffe, brød, pemmikan og har nu sovet i to timer. Det er blæst op, og det suser gennem den stadig røgfyldte hytte.

Ved 1 tiden den 3.-7. nåede vi til hytten i bunden af Nathorst fjorden. Vejret var det bedst tænkelige, men i midten af fjorden var der meget snedynd, og langs fjordens sider var der store strækninger, hvor isen var forsynet med tætstillede, opadvendte ispigge, som prikkede huller i hundenes poter.

Vor sidste lejrplads ved Carlsberg fjorden. I baggrunden den delvis islagte fjord, i forgrunden bl. a. Schultz's hvide polarræve skind, som hænger til tørring.

Foto: Haarløv

Den 4.-7. fortsatte vi og nåede via „Overkørselen“ over i Carlsbergfjorden, hvor vi teltede på land.

Den 5.-7. brød vi op. Først måtte vi et stykke til havs uden om vågen foran udmundingen af den store midterelv. Schultz gik hele tiden foran, dels for at opmuntre hundene, dels for at finde den rette vej, så det gik fremad med støt fart. Efter at have passeret endnu en elv teltede vi.

Den 6.-7. kørte vi mod bunden af fjorden. To gange forsøgte vi at få en sæl, men uden held. Ca. 2 kilometer før bunden opdagede vi derimod moskusokser højt til fjelds. Vi styrede mod kysten, men opgav at komme ind på grund af åbent vand. Følgelig satte vi kursen mod bunden af selve fjorden; men der blev vi standset af endnu mere åbent vand. Vi vendte derfor tilbage til det første sted, hvor vi ved at passere flere brede revner nåede ind til ca. 10 m fra land, hvor der var helt åbent vand. Ved at bugseri med forskellige isstykker, fortøje dem med reb, holde igen med stænger o. s. v. nåede vi at få dannet en passerbar bro, som først hundene blev ført over på, senere godset og til sidst slæderne. Vi havde også forsøgt os med en færge med fast tov fra hver bred, men det gik ikke. Med

alt godset velbeholdent nået i land gik Schultz med to af hundene op for at skyde nogle af de okser, vi havde set, mens jeg bar godset 700-800 m op til en fin teltplads. Efter 3-4 timers forløb kom Schultz tilbage med et okselår. Tilskuddet af frisk kød var på dette tidspunkt meget velkomment, fordi vort hundefoder var ved at slippe op.

7.-7. er gået med at bære kødet ned til teltet, flå skindet af og skære det ud i strimler, som derefter blev tørret på solvarme sten. Schultz er gået ud for at finde en vej videre fremover.

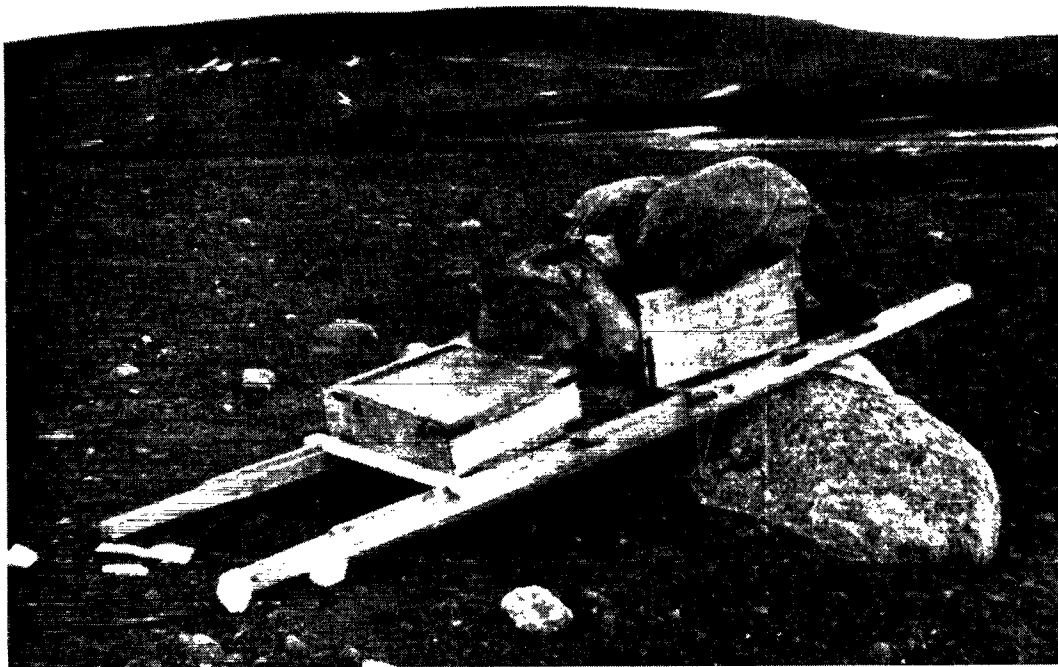
8.-7. med fint solskinsvejr. Schultz byggede en udmærket ovn ved at lægge en flad sten oven på primussen og derovenpå anbringe en omvendt kasserolle. Vi bagte heri små gode franskbrød og småboller, som vi spiste med chokoladesovs og pærer til. Om aftenen stegte vi en oksesteg i ovnen. Ellers ikke lavet noget særligt udover at nyde udsigten fra lejrpladsen.

9.-7. lavede vi en bærebør af noget træ, vi havde fået fra en af de foregående hytter. Om aftenen bar vi på den en del af godset en 7-8 km op ad elvdalen, der ligger i fortsættelse af fjorden ind i landet. I dalen var der kun sne i nogle af slugterne, ellers var det store, sammenhængende vegetationstæpper omgivet af nøgen, stenet jord. I bunden af fjorden lå der mængder af drivtømmer. Hjemme igen den 10.-7. om morgenen. Fint solskinsvejr.

Den 10.-7. gik dels med at sove, dels med at forberede os til den videre tur ind i landet. Den ene af slæderne tilligemed noget overflødigt gods lod vi blive tilbage. Til hver af opstanderne på den anden slæde bandt vi på indersiderne en ski, der således ragede bagud og kunne fungere som armene på en trillebør. Med tolv hunde foran og en mand bagved til at holde op i armene gik det derpå fremad. Over vegetationen gik det fint. Værre var det over sten og mudder. Fint solskinsvejr. Teltede den 11.-7. om morgenen.

Sov til middagstid den 11.-7. Spiste pemmikan plus kartoffelmos og vandrede en 6-7 km af sted med bærebøren. Så undervejs fem flokke af moskusokser hver på ca. 6 voksne dyr og 1-2 kalve. Vendte tilbage til hundene og kørte frem med slæden og den resterende del af godset til det sted, hvor bærebøren var efterladt. Hundene trak forbavsende godt; vel sagtens oplivet af den megen moskusoksefært i luften!

Om aftenen den 12.-7. gik vi atter frem med bærebøren, men stillede den fra os allerede ca. 2 km, efter vi var startet. Vi fortsatte videre fremover og nåede at få set Hurry fjorden; dog meget langt borte. Den så ud til at være isfri. Førret tegnede til at blive slet. Ingen sne eller vegetation at køre på. Kun nøgen, stenet jord. Myggene meget plagsomme. Kom tilbage til hundene den 13.-7. ved 1 tiden.

Bærebøren, på hvilken vi bar en del af vor bagage.

Foto: Haarløv

Den 13.-7. indtil kl. 7 spiste og sov vi. Derpå surrede vi på slæderne og kørte hen til det sted, hvor vi havde efterladt bærebøren i går. På grund af det slette føre, der var i vente, skilte vi os yderligere af med sovepose, anorak og andet gods, vi nu mente, vi kunne undvære. Bærebøren surrede vi fast til slæden i stedet for skiene. Når vi kører, går Schultz med en bylt på nakken foran og finder den bedste vej, mens jeg går bagved og letter slæden ved at løfte op og skubbe frem i bærebørens to grene, der stikker skråt bagud. Hundene er nu i god form, selvom føret er forfærdeligt. Over stenmarkerne bliver mederne så varme, at man ligefrem kan brænde sig på dem. Til sidst tog vi i mange små etaper en stigning på ca. 100 m på stenmarker alene.

Kl. ca. 12 den 14.-7. kørte vi videre. De første tre km gik det stadig opad, men så var vi også oppe i ca. 300 m højde med udsigt over Ryders elv og en stump af Hurry fjorden. Jævn nedkørsel til Ryders elv, hvor vi teltede.

Derfra fortsatte vi om aftenen igen og kørte på fin græsvegetation langs elven indtil kl. 4-5 om morgenen den 15.-7. I nærheden af teltet gik en flok moskusokser. Vejret har hidtil været fint med solskin det meste af tiden. Nu derimod er

der tæt tåge. Vi tager os en lur efter at have spist en dåse pemmikan med kartofler. Det er råkoldt, og da vi kun har lidt petroleum tilbage, og vore klæder er halv-våde, fryser vi.

Om aftenen den 15.-7. kørte vi videre, skønt den ene mede var slidt over og den anden godt på vej dertil. Føret var værst muligt, nemlig sand, undertiden meget fugtigt sand, som slæden sank ned i, undertiden helt til tværbrædderne. Een gang måtte vi surre af for at komme over en elv. Ved midnat teltede vi. Schultz gik en tur og kom først hjem på morgenstunden. Han havde nu tydeligt set Hurry fjorden med åbent vand. Efter at han var kommet tilbage, gik jeg ud for at finde et vadested i deltaet på en stor elv, som vi skulle passere. Det var altså den 16.-7. Nu er vi udgået for kaffe og snart også for petroleum og pemmikan. Inde i landet er der meget frodigt, og for første gang på hele turen ser vi nogle harer.

Startede ved middagstid den 16.-7. Vadede først over elvdeltaet, hvor vandet var steget ca. 5 cm fra om formiddagen (større afsmeltning op ad dagen fra den bræ, hvorfra vandet kommer). Schultz har repareret slædens meder; de holder udmærket. I begyndelsen var vi omgivet af et meget fattigt landskab, men senere langs med Hurry fjorden befandt vi os på pragtfulde, store græsgange med bræis i baggrunden.

Den 17.-7. nåede vi til Scoresbysund-grønlandernes telthytte ved Hurry fjorden. For at Schultz kunne få luftet sine 40 polarræveskind, som iøvrigt var nåede velbeholdne hertil, i telthytten, og da mit fodtøj stadig var bedre end hans, fortsatte jeg til fods sammen med en af hundene videre langs fjorden til udstedet Kap Hope. Turen varede 16 timer.

Da jeg nåede frem den 18.-7. til selve udstedet, så jeg, hvorledes de kvinder, der stod foran deres huse, hurtigt ordnede lidt ved håret, førend de løb hen og sagde goddag til mig, mens børnene spredte rygten om min ankomst rundt omkring til husene, hvorfra mænd og kvinder snart kom løbende. Omgivet af alle udstedets hjemmевærende beboere førtes jeg ind i storfangeren Johsvas hus, hvor jeg, så godt jeg kunne, forklarede, hvorfor og hvorfra jeg var kommet, mens mændene lyttende sad på hug langs med væggen på selve gulvet. En besked blev med en kajakmand sendt ind til kolonibestyrer Høegh i Scoresbysund med anmodning om, at der måtte blive sendt en motorbåd ind til Schultz til afhentning af hundene og al vor bagage. Kl. 22 nåede båden fra Scoresbysund til Kap Hope. Jeg gik ombord i den og sejlede med den ind til telthytten i Hurry fjorden. Her har vi nu fået hundene og alt vort gods vel ombord i motorbåden. Vi styrer nu direkte mod Scoresbysund og har dermed nået det mål, vi satte os, dengang vi den 13.-5. startede på vor tur sydover.

*Hvil undervejs på strækningen mellem Carlsberg fjorden og Hurry fjorden.
I baggrunden skimtes slæden, i forgrunden ses de tolv hunde.*

Foto: Haarløv

Opholdet i Scoresbysund hos vor gæstfri vært, kolonibestyrer Høegh, blev imidlertid kun kortvarigt. Over radioen erfarede vi nemlig snart, at et skib fra det tyskbesatte Norge i løbet af sommeren ville anløbe de norske fangststationer på østkysten og tage de fangstmænd, der ønskede det, tilbage til Norge. Mens Schultz ikke var interesseret i dette skib - og senere på året nåede vestkysten - var jeg det derimod i allerhøjeste grad, idet jeg jo på denne måde havde en chance for relativt nemt at kunne vende tilbage til København. Jeg skiltes da fra Schultz, som havde været en uforlignelig god rejsekammerat på hele vor tur, og tog den 2.-8. med nogle grønlandere, der skulle på narhvalfangst, ind i bunden af Scoresbysund fjorden. Med en af grønlanderne som vejviser spadserede vi derefter i næsten eet stræk over Jameson land til Antarctic havn i Kong Oscar fjorden. Her havde vi vores første længere hvil på et par timer, hvorefter jeg fortsatte alene nordpå langs kysten til den nærmeste norske fangststation, som var Hauna ved Mestersvig - og hvor jeg jo allerede een gang tidligere havde været! Efter ti dages ophold på stationen nåede skibet - Vesle Kari - frem, og vi gik ombord i det.

De allierede måtte imidlertid på en eller anden måde have fået nys om, at Vesle Kari var undervejs til kysten, for da det var nået ind i de grønlandske farvande, mødte det det norske krigsskib „Frithiof Nansen“, som beslaglagde Vesle Kari i den norske eksilregerings navn. Med prisemandskab ombord sejlede vi derpå fra Grønland til Reykjavik, hvorfra jeg et par uger efter med en islandsk lastdamper fortsatte rejsen til Bilbao i Nord-Spanien. I Spanien måtte jeg blive i syv uger, før jeg kunne tiltræde rejsens sidste etape, Madrid-København, hvortil jeg nåede den 13.-11., nøjagtigt et halvt år efter, at Schultz og jeg var startet fra Mørkefjord.